

RAAD VOOR DE RECHTSPRAAK

Negatief advies wetsvoorstel massaclaims

Siem Eikelenboom
Amsterdam

Het wetsvoorstel om gedupeerden te laten procederen via een massacclaim is inefficiënt en onwerkbaar. Dat schrijft de Raad voor de rechtspraak in een advies aan minister Opstelten van Veiligheid en Justitie. De raad adviseert de bewindsvaard om een alternatief voor het wetsvoorstel te bedenken. Ook de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) en Rabobank hadden eerder bij minister Opstelten tegen het wetsvoorstel gelobbyd.

Het wetsvoorstel 'Afwikkeling massaschade in een collectieve actie' is bedoeld om gedupeerden van bijvoorbeeld ziekmakende medicijnen, aardbevingen, ondeugdelijke beleggingen of zogenoemde 'renteswaps' mogelijk te maken als groep te procederen. Nu nog moet iedere gedupeerde individueel naar de rechter voor een vergoeding. Dat kan door ondermeer advocaatkosten zeer kostbaar worden.

Het wetsvoorstel moet gedupeerden 'maximaal stimuleren'

Oordeel

Het wetsvoorstel is inefficiënt en onwerkbaar

Gevaar

Eindeloze procedures dreigen als de partijen niet tot een schikking kunnen komen

om onder begeleiding van een rechter tot een schikking te komen. Komen de partijen er samen niet uit, dan kan de rechter zelf de schade begroten. Dat is een stok achter de deur voor het geval een van de partijen zich halsstarrig opstelt en weigert te schikken.

Maar de Raad voor de rechtspraak concludeert dat het wetsvoorstel zoals het er nu ligt, niet gaat werken. De voorgestelde procedure kent te veel verschillende stappen. Die zijn nodig om te voorkomen dat in Nederland een claimcultuur ontstaat of dat bedrijven in een hoek worden gedreven. Maar door dat 'zorgvuldigheidstreven' is een langdurige en kostbare rechtszaak haast onvermijdelijk.

Dat kan leiden tot 'blackmail settlements' waarin de aangeklaagde partij betaalt om van het gezeur af te zijn. Het ook leiden tot 'uitrookscenario's': de eisers worden op zulke hoge kosten gejaagd dat ze de strijd opgeven. 'Zo wordt het omgekeerde bereikt van wat de wetgever beoogt', concludeert de Raad.

Behalve ineffectief en inefficiënt vindt de Raad de procedure ook onwerkbaar. Zo moeten belangenorganisaties van gedupeerden aan allerlei eisen voldoen. Pas als ze bijvoorbeeld kunnen aantonen dat ze over voldoende expertise en geld beschikken, mogen ze een zaak aanspannen. De rechter moet dat verzoek 'indringend' toetsen. Maar dat kan de rechter niet, zegt de Raad. De rechter is geen toezichthouder maar een geschillenbeslechter.

Tot slot meent de Raad dat de kans op een succesvolle afloop van de voorgestelde claimprocedu-

Het wetsvoorstel is bedoeld voor bijvoorbeeld eigenaren van Groningse huizen die door een aardbeving zijn getroffen.

FOTO: KEES VAN DE VEEN/HH

re klein is. Als de partijen het oneens blijven over de hoogte van de schadevergoeding, heeft de rechter te weinig instrumenten om een regeling vast te stellen. En dan ligt een eindeloos, voor de rechter onbeheersbaar gevecht op de loer, vrees de Raad. Opstelten krijgt het advies om een werkgroep van deskundigen te vragen een alternatieve procedure te bedenken.

Vorige maand onthulde Het Financieele Dagblad dat de Nederlandse Vereniging van Banken en Rabobank op het ministerie

hadden gelobbyd om het conflict rond de zogeheten renteswaps voor mkb'ers buiten de nieuwe claimwet te houden. De banken stelden dat er al een project was afgesproken om tot afhandeling van de woekerpolissen te komen. Daarbij hebben mkb'ers al toegang tot het goedkope klachteninstituut Kifid, dat normaal alleen openstaat voor klachten van particulieren. De NVB stelde ook dat het maar de vraag is of de klachten over swaps voldoende op elkaar lijken om in aanmerking te komen voor de nieuwe wet.